

Kalkulacje rolnicze

Groch siewny (jadalny)

Powierzchnia uprawy grochu zarówno form ogólnoużytkowych, jak i pastewnych nie zwiększa się. Duże znaczenie roślin strączkowych w płodozmianie jest powszechnie uznawane, zwłaszcza w gospodarstwach z produkcją ekologiczną. Rodzime gatunki strączkowych przegrywają w żywieniu zwierząt konkurencję cenową z soją pochodzącą z eksportu. Krajowa produkcja soi, pomimo wielu prób rozszerzenia uprawy, jest jak na razie marginalna.

Jak podaje Główny Urząd Statystyczny powierzchnia uprawy roślin strączkowych jadalnych w 2017 roku zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 26,8 tys. ha, tj. o 27,4% i wyniosła 71,3 tys. ha. Produkcja wyniosła ok. 173 tys. t i była o 46,0 tys. t (o 21,0%) mniejsza od uzyskanej w 2016 r., natomiast plony wyniosły 24,3 dt/ha i były wyższe od plonów w 2016 roku (o 9,0%).

W porównaniu do średniej z lat 2011–2015 powierzchnia uprawy była wyższa o 20,0 tys. ha (o 39,5%), plony były wyższe o 3,2 dt/ha (o 15,2%), natomiast znacząco w tym okresie zwiększyła się produkcja – o 65,1 tys. t (o 60,2%).

W ogólnej powierzchni uprawy roślin strączkowych jadalnych na ziarno

najwięcej zajmował groch, tj. 42,2%. Uprawa ta zajmowała powierzchnię 30,1 tys. ha, w porównaniu z rokiem 2016 była ona mniejsza o 7,2 tys. ha (o 19,4%). Plony grochu wyniosły 27,5 dt/ha i były wyższe o 7,8% w porównaniu z rokiem poprzednim. Zbiory wyniosły ok. 82,8 tys. t, tj. o 12,4 tys. t (o 13,0%) mniej od produkcji w 2016 r. Produkcja grochu w 2017 roku stanowiła 47,8% ogólnej produkcji strączkowych jadalnych.

W grudniu ub.r. Główny Urząd Statystyczny przedstawił „Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2018 roku”. Był to rok zdominowany przez suszę, a zbiory były o kilkanaście procent niższe niż w 2017 roku. Rośliny strączkowe są szczególnie wrażliwe na suszę.

Według autorów raportu GUS susza zmniejszyła plony, a ulewne deszcze w okresie zbioru jakoś ziarna.

Rośliny strączkowe w ostatnich latach zajmują w kraju zaledwie 1% areалу uprawy, a jeszcze 20 lat temu zajmowały w Polsce ponad 2% udziału w strukturze zasiewów, co stanowiło około 300 tys. hektarów.

Wspólna Polityka Rolna UE jak również działania rządu umożliwiają wsparcie finansowe dla rolników uprawiających rośliny strączkowe w postaci dodatkowych płatności:

- płatność obszarowa do powierzchni upraw roślin strączkowych,
- dopłaty z tytułu zużytego do siewu materiału siewnego.

Do czynników mających wpływ na zmniejszenie zainteresowania uprawą tego gatunku roślin według COBORU zalicza się natomiast niską opłacalność produkcji, uwarunkowaną małym popytem na ten surowiec na rynku paszowym. Istotne znaczenie dla poziomu opłacalności ma również niski i niestabilny poziom plonowania tych roślin, a także wrażliwość na wahania temperatury i wielkości opadów. W ramach trwających już w kraju przygotowań w tym zakresie, prowadzone są badania naukowe mające na celu poprawę parametrów jakościowych białka pochodzącego z rodzimych roślin strączkowych, a także technologii ich uprawy.

Według raportów rynkowych IERIGŻ rośliny strączkowe pastewne na ziarno są uprawiane głównie na własne potrzeby, a towarowość ich produkcji wynosi zaledwie kilka procent. Przemysł paszowy nie jest zainteresowany nasionami strączkowymi ze względu na stosunkowo wysokie ceny przy relatywnie niskiej zawartości białka oraz gorszej jakości biologicznej niż w przypadku innych surowców białkowych. Istotnym ograniczeniem wykorzystania nasion strączkowych w przemyśle paszowym jest możliwość zapewnienia większych dostaw surowca o standardowych parametrach, gdyż ich produkcja jest rozdrobniona. Skup od licznych drobnych producentów jest kosztowny i podwyższa ceny surowca.

Najważniejszą kategorią ekonomiczną decydującą

o opłacalności produkcji danej rośliny jest nadwyżka bezpośrednia. Groch jest gatunkiem opłacalnym pod warunkiem, że jego plon wyniesie przynajmniej 30–40 dt/ha. Przy tak wysokim plonie roślina ta może nawet konkurować z uprawą pszenicy. Należy jednak stwierdzić, że istotny wpływ na opłacalność produkcji grochu ma również niski i niestabilny poziom plonowania, a także wrażliwość na wahania temperatury i wielkości opadów w okresie wegetacji.

Tabela zawiera kalkulację uprawy 1 ha grochu siewnego (jadalnego) według cen brutto ziarna i środków do produkcji z listopada 2018 r. opracowaną na podstawie wydawnictwa „Kalkulacje Rolnicze”. Założenia metodyczne do kalkulacji znajdziecie Państwo na stronie www.kpodr.pl.

Wykorzystano materiały: GUS, COBORU, Analizy Rynku Roślin Strączkowych IERIGŻ

Waldemar Poświata
Kujawsko-Pomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego
Fot. A. Szczepańska

Kalkulacja uprawy 1 ha grochu siewnego (jadalnego)

Lp.	Poziom intensywności	Niski	Średni	Wysoki
	Wyszczególnienie	20 dt/ha	30 dt/ha	40 dt/ha
A	Wartość produkcji	3 466	4 366	5 266
	Nasiona grochu jadalnego (90 zł/dt)	1 800	2 700	3 600
	JPO ¹⁾	945	945	945
	ST ²⁾	721	721	721
1.	Materiał siewny	480	480	480
2.	Nawozy mineralne	340	510	680
3.	Środki ochrony roślin	158	158	270
4.	Inne koszty ³⁾	46	46	46
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	1 024	1 194	1 476
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	2 442	3 172	3 790
5.	Usługi ⁴⁾	320	352	416
6.	Praca maszyn własnych	450	466	483
7.	Pozostałe koszty ⁵⁾	707	707	707
D	Koszty pośrednie (5+6+7)	1 477	1 525	1 606
E	Koszty całkowite (B+D)	2 501	2 719	3 082
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	125,0	90,6	77,0
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	965	1 647	2 184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR w Minikowie

1 – jednolita płatność obszarowa, płatność za zielenienie, płatność dodatkowa,

2 – płatność do roślin strączkowych na ziarno do 75 ha,

3 – nawóz bakteryjny,

4 – zbiór,

5 – koszty utrzymania budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty.

BIURO RACHUNKOWE VAT PIT ZUS

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

Specjaliści Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego poprowadzą dla Ciebie

- VAT w rolnictwie
 - podatek dochodowy
 - rozliczenia ZUS, kadry i płace
 - ewidencja dla beneficjentów PROW 2014-2020

Rolniku!

Rozliczasz VAT na zasadach ogólnych? Prowadzisz pozarolniczą działalność gospodarczą? Zatrudniasz pracowników? A może zamierzasz skorzystać z PROW 2014-2020?

Oferujemy Ci fachową pomoc! Zgłoś się do naszych specjalistów

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego
w Minikowie

89-122 Minikowo
tel.: 52 386 72 14, e-mail sekretariat@kpodr.pl

Oddział w Przysieku

ul. Parkowa 1, 87-134 Zławieś Wielka,
tel. 56 611 09 19, e-mail: przysiek@kpodr.pl

Oddział w Zarzeczewie

ul. Nizinna 9, 87-801 Włocławek,
tel. 54 255 06 00, e-mail: zarzeczewo@kpodr.pl